

**HET TABOE
OP ARMOEDE
DOORBREKEN**

BOE
DEDE
EKEN

AL MIJN
SCHULD IS
WEGGEDAAN

AFREKENEN MET
(FINANCIËLE) SCHULD

AFREKENEN MET (FINANCIËLE) SCHULD

INHOUD

- 1** Inleiding 3
- 2** Aanbeveling Otwin van Dijk, burgemeester Oude IJsselstreek 5
- 3** Actuele feiten en cijfers over schulden en armoede in Nederland 7
- 4** Samenvatting boek 'Al mijn schuld is weggedaan' 12
- 5** Recensies & reacties van lezers 23
- 6** Dit doen andere gemeenten met het boek 25
- 7** Wat kan ik voor u betekenen? 26

1. INLEIDING

Het uitgeven van een boek kent altijd spannende momenten. Bijvoorbeeld rond de vraag 'wanneer gaat het boek daadwerkelijk in de verkoop?' Dat speelde ook bij het boek 'Al mijn schuld is weggedaan'. Een eerste geplande deadline (oktober 2019) werd verschoven, maar een paar maanden later was het zover: zaterdag 29 februari 2020 werd het boek gepresenteerd en namen burgemeester Otwin van Dijk en sociaal werkster Ivon van de Wetering de eerste officiële exemplaren in ontvangst.

En toen ging Nederland op slot...

De coronacrisis zorgde ervoor dat de verkoop van het boek maar moeizaam op gang kwam. Geplande spreekbeurten vervielen, heel Nederland was met andere zaken bezig dan het lezen van mijn boek en voor promotieactiviteiten was geen aandacht.

Daar staat tegenover dat het onderwerp van het boek actueler is geworden dan ik vooraf had gedacht. Inmiddels zorgt deze crisis voor veel (financiële) onrust en problemen. Ondernemers, zzp-ers, werknemers en gezinnen zijn door de crisis in zwaar weer terechtgekomen en de zekerheid van omzet en inkomen is opeens geen zekerheid meer. Dat past bij één van de statements in het boek: financiële problemen kunnen bijna iedereen overkomen. Een pijnlijke conclusie. Daar staat het andere statement uit het boek tegenover dat niemand 'minder is als mens' en dat situaties waarin men verkeert geen invloed hoeven te hebben op iemands persoonlijkheid.

Makkelijke woorden, die in de praktijk van alledag vaak anders worden ervaren.

In deze brochure maakt u kennis met de hoofdlijnen van het boek en de context waarin het boek is geschreven. Als auteur neem ik u graag met grote stappen mee door het boek, in de hoop dat u geprikkeld wordt om het échte boek te gaan lezen. Daardoor hoop ik dat u tot de slotsom komt dat ‘Al mijn schuld is weggedaan’ een goed middel is om de discussie over schuldhulpverlening op gang te brengen en nieuw/beter beleid gemaakt kan worden. Want de komende maanden wordt er een groot beroep gedaan op schuldhulpverlening.

Ook ontdekt u dat dit boek een mooie steun in de rug is voor iedereen die met schulden, schaamte en armoede te maken. Door het boek beschikbaar te stellen aan mensen die met deze problematiek hebben te maken, kunt u als lokale overheid of schuldhulpverlener een positief signaal afgeven, namelijk dat u de namen in uw kaartenbak ziet als waardevolle mensen die oprechte aandacht en steun verdienen en niet als dossier of lastige inwoners.

U als lezer / beleidsmaker / beleidsuitvoerder en ik als ervaringsdeskundige kunnen samen in gesprek gaan over de manier waarop de boodschap van dit boek op de juiste plaats terechtkomt. Het grootste deel van de doelgroep van dit boek heeft immers niet altijd de mogelijkheden om geld uit te geven aan de aanschaf van boeken. Daarvoor heb ik echter een unieke oplossing. Samen met u wil ik graag bespreken hoe we dit in uw situatie vorm kunnen geven.

Gendringen, oktober 2020,
Walter Hobelman

2. AANBEVELING

OTWIN VAN DIJK, BURGEMEESTER OUDE IJSSELSTREEK

Openhartig. Informatief. Inspirerend.

Met deze drie woorden zou ik dit bijzondere boek van Walter Hobelman omschrijven. Knap geschreven ook. Want ga er maar aan staan: een boek schrijven over schulden, schuldsanering en de schaamte die daar vaak bij komt kijken. De meeste mensen zullen misschien denken: laat maar, veel te zware kost voor mij. Dat is onterecht. Op een aansprekende en begrijpelijke manier worden in dit boek moeilijke kwesties beschreven, begeleid door persoonlijke noten van de auteur.

Openhartig werkt het best. Dat leer je wel in dit boek. Je leest veel persoonlijke en herkenbare verhalen. Walter geeft daarbij zélf het goede voorbeeld en biedt de lezer een openhartig inkijkje in de periode waarin hij en zijn gezin onder bewind stonden om hun schulden weg te werken.

Als we eerlijk zijn: maken we niet allemaal dingen mee in ons leven die je eigenlijk liever niet hebt? Je kunt ziek worden, je relatie kan stuk gaan of je kunt – om wat voor reden dan ook – te maken krijgen met schulden. Hoe erg dat je ook raakt, je bent niet de enige. Erover praten werkt het best. Andere mensen kunnen je wellicht helpen. Dat willen de meeste mensen trouwens ook best. Op z'n minst lucht het gewoon op als je je verhaal vertelt.

Informatief is het boek zeker. Je krijgt talloze praktische tips voorgeschoteld. Hoe het werkt als je in de schuldsanering zit, de pittige stappen die je moet zetten om er weer uit te komen en nog beter: hoe je kunt voorkomen dat je in de schulden komt! Budgetteren (eenvoudig gezegd: goed omgaan met geld) is een vak apart. Dat geldt voor iedereen, niet

alleen voor mensen met een laag inkomen. We kunnen allemaal wel wat goede tips gebruiken hoe je verstandig met je geld om kunt gaan.

Het boek legt tevens pijnlijk bloot hoe complex onze schuldhulpverlening is georganiseerd. Ondanks alle goede bedoelingen, werkt het niet goed. Een concreet voorbeeld is iemand die een schuld van 14.000 euro had, waar 48 hulpverleners mee bezig waren, die samen 269.000 euro kostten. Waanzin natuurlijk! Dat moet echt anders.

Inspirerend is het boek ook. Het gaat niet alleen over schulden en schuldsanering. Het gaat ook over hoe je in het leven staat. Voor Walter is zijn geloof een belangrijk houvast. Hij laat je in dit boek zien waaróm dat voor hem belangrijk is. Zonder jou per se te willen overtuigen dat jij op dezelfde manier in het leven zou moeten staan. Ik lees er vooral in dat je meer bent dan alleen iemand die in de schulden zit. Meer dan een 'cliënt'. Je blijft gewoon jezelf. Ga op zoek naar wat jou drijft, waar jij je inspiratie uit put.

Kortom, 'Al mijn schuld is weggedaan' is een bijzonder boek. Ik heb het in één ruk uitgelezen. Het is niet alleen een boek voor mensen die financiële problemen hebben en die tips, hoop en houvast zoeken. Het is ook een boek voor mensen die werken in de schuldsanering. En voor iedereen die geïnteresseerd is in hoe je om kunt gaan met tegenslagen.

Het boek geeft je drie opdrachten mee: ten eerste onze schuldhulpverlening beter maken, ten tweede zelf zorgvuldig met geld omgaan en ten derde op zoek gaan naar wat jou drijft in je leven.

Lezen dus!

3. ACTUELE FEITEN EN CIJFERS

OVER SCHULDEN EN ARMOEDE IN NEDERLAND

Bij het verschijnen van dit boek, op 29 februari 2020, stond Nederland aan de vooravond van een crisis die voor lange tijd grote invloed kreeg op de samenleving en alle personen die daar deel van uitmaakten: u en ik. Ik ben tijdens het schrijven van mijn boek al regelmatig bemoedigd met opmerkingen als ‘dat boek van jou gaat het één en ander losmaken in ons land.’ Of: ‘wat een actueel en goed onderwerp om het taboe dat rust op praten over schulden en financiële problemen te doorbreken.’ Het deed me goed en ik wist niet dat kort na de presentatie van het boek de actualiteit een nóg grotere boost ging krijgen.

Want we weten het allemaal: de coronacrisis heeft grote impact op ons leven. Hieronder een aantal krantenkoppen die ik heb verzameld na de uitbraak van het coronavirus in Nederland. Ik vertel u er waarschijnlijk niets nieuws mee, maar het onderstreept het belang van mijn boek.

- **‘Derde van huishoudens vreest komende tijd moeilijk rond te komen.’** 3 april 2020 Bron: NU.nl
- **‘Nibud pleit voor corona-solidariteit. Zoek mensen die het financieel moeilijk hebben op.’** 28 april 2020 Bron: ANP
- **‘Door corona meer kinderen in armoede: ‘Het is veel meer dan weinig geld hebben.’** 27 juni 2020 Bron: NOS.nl
- **‘Schuldengolf zzp ‘ers op komst en gemeenten niet klaar om hen te helpen.’** 1 augustus 2020 Bron: NOS nieuws
- **‘Voedselbanken helpen 8,5 procent meer mensen, dit jaar geen zomerdip.’** 20 augustus 2020 Bron: NU.nl
- **‘Kabinet trekt 146 miljoen euro uit voor schuldhulpverlening.’** 28 september 2020 Bron: NU.nl

Armoede en schulden in Nederland

De thema's in cijfers

Bijna **220.000** arme volwassenen hadden in 2017 werk als belangrijkste inkomstenbron.

Dit zijn 125.000 werknemers en 95.000 zelfstandigen.

34%

van inwoners met ernstige betalingsproblemen ontvangt geen enkele vorm van ondersteuning.

50% van deze groep zegt wél de weg te weten richting organisaties die ondersteuning bieden.

In 2014 heeft de rechtbank

12.895

keer een beschermingsbewind beëindigd.

In 2018 was dit **22.785** keer.

Toch steeg het aantal mensen onder beschermingsbewind, tot een totaal van 254.541 personen in 2018.

De Belastingdienst stuurt jaarlijks ongeveer

1.2 miljoen

dwangbevelen aan particulieren.

In 2019 stijgt de gemiddelde jaarlijkse energierekening met

€334

(t.o.v. 2018 bij hetzelfde gebruik).

Iemand in de bijstand geeft ongeveer

53%

van haar inkomsten uit aan vaste lasten.

Bij huishoudens met schulden komt het gebruik van sociaal domeinvoorzieningen

2,5 keer

zo vaak voor.

Bron: <https://www.platform31.nl/publicaties/factsheet-armoede-en-schulden-2019>

Zoals gezegd, voor u als wethouder, beleidsmedewerker of schuldhulpverlener zijn deze berichten geen nieuws, maar bijna dagelijkse realiteit.

Tijdens de coronaperiode kwam ook een ander punt dat ik in mijn boek beschrijf indringend onder mijn aandacht. Bij 'de Correspondent', een online journalistiek platform, is Jesse Frederik – correspondent economie – bezig met het dossier 'Schulden'. Een inmiddels zeer lijk en interessant dossier. Op 14 juli 2020 kwam er weer een publicatie online met de titel 'Hoe de verzorgingsstaat mensen niet langer helpt, maar in de problemen brengt'.

Uit dat hele verhaal, dat met name gaat over de werkwijze in de schuldhulpverlening en hoe daar door professionele 'jan en alleman' langs elkaar heen wordt gewerkt, heb ik een aantal quotes gehaald. Als u tijd hebt is het een aanrader om het hele dossier eens door te lezen. Ik garandeer u dat het u raakt!

- *'We wantrouwen de mensen die om hulp vragen, net als we dat in de jaren twintig deden.'*
- *'Terwijl Sander voor tienduizenden euro's aan ggz-kosten maakte, probeerden deurwaarders voor tienduizenden euro's aan schulden te incasseren.'*
- *'Hoe minder je hebt, hoe meer bureaucratie er over je heen wordt gestort.'*
- *'Het recht is steeds vaker iets wat je moet halen. Het komt al lang niet meer naar je toe.'*
- *'Sander zit in een spagaat. Zo is hij niet in staat zijn post te openen en deze te ordenen. Hij is het overzicht volledig kwijt. En ja, daarom heeft hij nu schulden. Maar om toegelaten te worden tot de schuldhulpverlening moet hij eerst zijn post openen, ordenen en overzicht krijgen.'*

Armoede en schulden in Nederland

Feiten en cijfers - jaren 2013-2017

Bron: <https://www.divosa.nl/sites/default/files/20180119-factsheet-armoede-en-schulden-in-nederland.pdf>

- *'Kortom, we behandelen mensen van goede trouw als oplichters en fraudeurs.'*
- *'Al die hulpverleners willen mensen blijkbaar 'zelfredzaam' maken, zodat hun werk overbodig wordt. Maar dan heb ik een simpele vraag: hoe kan het dat steeds méér mensen bezig zijn zichzelf overbodig te maken?'*
- *'De overheidsdienst begraaft mensen in de problemen zodat een ander ze weer kan opgraven.'*

Conclusie die ik ook nu weer trek; er is heel veel werk aan de winkel in schuldhulpverleningsland. Mijn boek kan daarbij ook voor u een hulpmiddel zijn.

*'DE OVERHEIDSDIENST BEGRAAFT
MENSEN IN DE PROBLEMEN ZODAT EEN
ANDER ZE WEER KAN OPGRAVEN.'*

4. SAMENVATTING

'AL MIJN SCHULD IS WEGGEDAAN'

'IK VIND
HET EEN
BIZAR
VOLLEDIG
BOEK.'

Het boek 'Al mijn schuld is weggedaan' combineert onze ervaringen als 'gezin met financiële problemen dat onder bewind komt' met een schat aan praktische tips, adviezen en informatie over alles wat met schulden en schuldhulpverlening te maken heeft. Of, zoals een journalist omschreef die het boek gelezen had: *'Ik vind het een bizar volledig boek. Echt top hoe je je persoonlijke verhaal en het informatieve deel met elkaar verweven hebt.'* Elk hoofdstuk begint met een deel van ons persoonlijke verhaal en ook in de rest van het boek staan met regelmaat gedeeltes over onze eigen situatie waarbij ook mijn vrouw en onze dochters aan het woord komen.

In de eerste zes hoofdstukken neem ik de lezer mee in het proces van in de schulden komen tot het moment dat al je schuld is weggedaan. Ik heb voor dit boek met veel mensen gesproken die vanuit hun werk of door hun betrokkenheid bij mensen met financiële zorgen veel praktijkvoorbeelden en waardevolle informatie hebben gegeven. Hoe gaaf is het om daar uw voordeel mee te kunnen doen! Iedereen die aan dit boek heeft meegewerkt heeft dezelfde passie als ik: schulden en stille armoede bespreekbaar maken. De schaamte voorbijgaan en ontdekken dat iedereen – hoe de situatie ook is – een waardevol mens is. Er staan ook twee hoofdstukken in het boek waarin u kunt lezen wat het christelijk geloof zo belangrijk voor mij maakt en welke kracht ik daar in mijn dagelijks leven uit put. Dat zijn bonushoofdstukken voor wie erin is geïnteresseerd.

DE SCHAAMTE VOORBIJGAAN EN ONTDEKKEN DAT IEDEREEN EEN WAARDEVOL MENS IS.

Ik hoop dat u voldoende inspiratie en aanknopingspunten uit het boek haalt. Het is een boek dat mensen wil inspireren. Misschien omdat mensen zelf in de schulden zitten of dreigen te komen. Het kan ook zijn dat mensen hun financiële huishouding perfect op orde hebben maar dat ze mensen in hun omgeving kennen die hier hulp bij nodig hebben. Hoe dan ook, blijven zitten en niets doen is geen optie. In elk geval niet als het onderwerp ‘schulden’ u op de een of andere manier raakt of interesseert.

Verder volgt er nu een inkijkje in de verschillende hoofdstukken. Uit elk hoofdstuk heb ik een aantal kernregels gehaald die allemaal in een bepaalde context staan. Het hele boek lezen zorgt dus voor de nodige nuance en extra informatie.

Hoofdstuk 1 beschrijft de feiten en cijfers rond 'armoede en schulden in Nederland'. Wat zijn de oorzaken van schulden? Wat is armoede? Hoe maken we het probleem bespreekbaar en wat is de rol van kerken rondom schuldhulpproblematiek? Ook vindt men hier tien tips voor een gezond financieel uitgavenpatroon en beschrijf ik de invloed van schulden en armoede op de samenleving.

- *1 op de 5 huishoudens heeft betalingsproblemen, waarvan de helft in de categorie 'ernstige betalingsproblemen' valt. Vooral bij zzp-ers zijn de problemen groot.*
- *Er zijn verschillende redenen waardoor je in de schulden kunt komen. Schulden ontstaan door een of meer van de volgende zes oorzaken: aanpassing, compensatie, overbesteding, overleving, gedrag en overige redenen.*
- *Wat is armoede? 'Mensen zijn arm wanneer ze gedurende langere tijd niet de middelen hebben om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in hun samenleving als minimaal noodzakelijk gelden.'*
- *Ik vind het opvallend dat er ook nu, als het gaat over schulden en armoede, nog vaak wordt gewezen naar de kerk als belangrijke (en beste) partner in het (preventief) bestrijden van armoede. Ook door politici en deskundigen die zelf 'niets' hebben met de kerk. Daar ben ik trots op. Blijkbaar doet de kerk op dit gebied iets goeds.*
- *Hoe maken we het probleem van schulden bespreekbaar? Hoe kun je mensen benaderen zonder inbreuk te plegen op hun privacy? Waar begint betrokkenheid en eindigt bemoeizucht?*
- *Tien tips voor een gezond financieel uitgavenpatroon.*
- *De invloed van schulden en armoede op de samenleving. Er zijn berekeningen gemaakt waaruit blijkt dat iemand die tien jaar in de schulden zit de samenleving 100.000 euro kost. Dat is dus 10.000 euro per jaar.*

Hoofdstuk 2 gaat over de vraag hoe je in de schulden terechtkomt. In dit hoofdstuk leest u een drietal persoonlijke verhalen van mensen – die op een andere manier dan wij als gezin – in financiële problemen terecht zijn gekomen. Ook gaat het in dit hoofdstuk over oorzaken waardoor mensen in financiële problemen kunnen komen.

- **Het verhaal van Ivon:** *'Ik liep in het begin echt tegen een heleboel onbegrip en verwijten aan. Wildvreemde mensen, familie, burens, vrienden, allemaal hadden ze een mening. Vaak een verkeerd beeld, omdat ze niet wisten van de hoed en de rand. Je hebt schulden, dus je hebt iets stoms gedaan, met geld gesmeten en dus zoek je het zelf maar lekker uit.'*
- **Het verhaal van de rijsschoolhouder:** *'Mijn armoede is naïviteit... Het doet wat met je als je door familie, vrienden en geloofsgenoten opeens wordt uitgekotst, omdat je in een situatie terechtkomt waar je zelf niet voor hebt gekozen... Ja, ik heb dingen verkeerd gezien en daardoor keuzes gemaakt die achteraf verkeerd uit bleken te pakken. Ook geloofde ik misschien wel te veel in het goede van de mens en had ik beter moeten weten. Dat neem je mee als levenservaring. Als instanties niet doen wat ze beloven, als ze beslissingen terugdraaien op een moment dat je eindelijk stappen voorwaarts denkt te kunnen zetten, dan voel je je toch wel in de steek gelaten...'*

ALS INSTANTIES NIET DOEN WAT
ZE BELOVEN, DAN VOEL JE JE TOCH
WEL IN DE STEEK GELATEN...

- **Het verhaal van de fotograaf:** *'Na een langdurige loopbaan in de supermarktwereld besloot hij in 2005 een carrièreswitch te maken en voor zichzelf te beginnen als (huwelijks)fotograaf. Zoals zoveel starters deed hij dat uit passie. ..Schuiven met het geld om zakelijk en privé de boel op de rit te houden gaat vooraf aan het definitieve faillissement...'*

Iedereen, ook hardwerkende mensen zoals jij en ik, kunnen zomaar in een financieel slechte positie terechtkomen. We hebben het aan den lijve ondervonden. Dan hoor je de vooroordelen om je heen. Letterlijk. Maar op dat moment durf je niet te zeggen: 'Hier staat iemand, die in de 'schuldenproblematiek' zit; je hebt het over mij.' Nee, je stopt het weg. Nu, bijna een jaar nadat wij uit de problemen zijn, durf ik er wel over te praten en weet ik waar ik het bijvoorbeeld in de gemeenteraad over heb, wanneer we vragen om betere voorzieningen voor met name kinderen van gezinnen die het financieel even niet redden,'... Al met al kijkt de fotograaf terug op een tijd die niet prettig was, maar die hem ook heeft laten groeien. 'Ik gun het niemand, maar het hoeft ook geen drama te zijn...'"

- *Verschillende manieren waarop je in de geldproblemen kunt komen: door domme pech, verkeerde keuzes, onwetendheid, gebrek aan een goede financiële opvoeding, etc.*
- *Iemand die in de schulden zit, heeft ook de verantwoording en de plicht om er alles aan te doen om die problemen aan te pakken en soms lastige beslissingen te nemen.*
- *Uit eigen ervaring weet ik dat het heel makkelijk is om te zeggen: 'Het is mij nu eenmaal overkomen en ik kan er dus niets aan doen.' Voor een deel ben ik dat met je eens. Ik vind dat wel een verklaring, maar het is geen excuus om hierin te blijven hangen.*
- *'Als er één partij is die hard en meedogenloos is, dan is dat wel de overheid.' Dit hoorde ik in vrijwel elk gesprek dat ik met mensen had over schulden of met schuldhelpverleners. Ook mensen die zelf bij de overheid werken trokken deze conclusie...*
- *De grijze middenmoot. De gezinnen waarin net te veel inkomen binnenkomt om aanspraak te maken op huur-, zorg- en andere toeslagen, maar die te weinig inkomen hebben om alle kosten op een financieel gezonde manier zelf te kunnen dragen.*

Om te voorkomen dat je als grijze middenmoter in de financiële problemen raakt is het belangrijk het lef te hebben om keuzes te maken. Dat is lastig, want het gaat dan bijvoorbeeld om de afweging of je tevreden wilt zijn met minder besteedbaar inkomen of dat je kiest voor rijkdom.

.....

In **hoofdstuk 3** beschrijf ik 'de tijd van zelf oplossen of niets doen'. Waar zoek je hulp, bij wie en wanneer? Wat kun je doen om grotere problemen te voorkomen? Op dergelijke vragen vindt de lezer een antwoord.

- *Terugkijkend op de afgelopen jaren is de tijd van 'zelf oplossen of niets doen' voor mij de meest cruciale periode geweest in het hele schuldsaneringsproces. Het was de tijd waar de meeste leermomenten in hebben gezeten. Vier van die lessen ga ik in dit hoofdstuk met je delen.*

1. *Blijf er met je partner over praten*
2. *Blijf in contact met je schuldeisers*
3. *Zoek hulp*
4. *Wacht niet te lang*

- *De klepperende brievenbus is een van de weinige dingen waar ik onrustig van kon worden in de periode dat ik alle problemen zelf probeerde op te lossen. Ik had mijn kantoor aan huis en hoorde de postbode bij onze deur kwam. Ik zag er steeds meer tegenop om naar beneden te lopen en de post van de mat te halen. Ik wist wel wat er zou komen. Of, wat ook gebeurde, op momenten dat ik dacht dat ik alles weer onder controle had werd ik plotseling geconfronteerd met een nieuwe grote financiële uitgave.*
- *Als je grip wilt houden op je financiën, als je hulp zoekt bij het op de rit krijgen en houden van je inkomsten en uitgaven, als je mensen nodig hebt die je willen begeleiden en goed advies kunnen geven, dan zijn er*

mogelijkheden genoeg. Een aantal hiervan zet ik op een rijtje: SchuldHulp-Maatje (SHM), het Nibud en het gemeentehuis.

- *Ik wil je een tip geven: wees niet bang voor de mensen die voor of namens een van deze organisaties of partijen werken. In de meeste gevallen zijn ze er om je te helpen en is dat het mooiste stukje van hun werk. Je hoeft je niet te schamen voor je situatie en je problemen. Ga er maar vanuit dat zij in hun werk al mensen hebben geholpen met soortgelijke of zelfs nog ergere problemen. Als je weet dat een op de vijf huishoudens financieel in zwaar weer zit, dan mag je de conclusie trekken dat jij echt niet de enige bent. Maar je bent misschien al wel zo slim om hulp te gaan zoeken.*

.....

hoofdstuk 4 gaat over het 'onder bewind' staan en gaat dieper in op schuldsanering, leefgeld en de rol en taak van bewindvoerders.

- *De wereld van bewindvoering en schuldsanering is voor de leek een onduidelijke wereld. Begrijpelijk, want je wilt er eigenlijk niets mee te maken hebben. Schuldsanering, bewindvoering, deurwaarders, het is een wereld waarin schaamteloos misbruik wordt gemaakt van het leed van anderen. Het is booming business, zoals dat heet.*
- *Leefgeld. Het is een van de zaken waar je mee te maken krijgt als je in de schuldsanering of bewindvoering terechtkomt. Hoe kun je rondkomen met je leefgeld? Heel simpel: door zuinig te zijn en lastige, maar goede keuzes te maken.*
- *Volgens een onderzoek van adviesbureau Purpose bereikt slechts de helft van alle mensen een schuldenregeling. De reden hiervoor is dat er te weinig aandacht is voor de emoties die het hebben van schulden met zich meebrengen zoals angst, schaamte, en moedeloosheid. 'Eerder contact met mensen met schulden, maatwerk en een persoonsgerichte aanpak*

met aandacht voor de hulpvrager en zijn emoties. Dat is de sleutel voor effectieve schuldhulpverlening,' is de conclusie uit het genoemde rapport.

- *Schuldsanering: een woord dat bij veel lezers misschien wel voor angst, irritatie of frustratie zorgt. Dat is heel begrijpelijk. Als je er nooit mee te maken hebt gehad kun je je nauwelijks voorstellen welke ellende er achter schuldsanering schuil kan gaan.*
- *Niets is frustrerender voor iemand met schulden dan te ontdekken dat je schuld niet minder wordt maar juist groeit door het wanbeleid van de bewindvoerder.*
- *Ik weet het... niet alle bewindvoerders zijn even goed. Er zijn goede en slechte bewindvoerders, ook onder de groep die het werk als professional doet. Zij hebben te maken met regels en wetten en moeten soms streng tegen je zijn omdat er afspraken zijn gemaakt over het aflossen van schulden. Dat is in jouw eigen belang.*

In **hoofdstuk 5** sta ik stil bij schulden en identiteit. Wat doet het met mensen als ze financieel in de problemen komen? Wat is de kracht van kwetsbaarheid en wat vertel je aan wie over de problemen waar mensen mee te maken hebben? Dit hoofdstuk is een van de kernhoofdstukken van het boek.

- *Ik geloof in de kracht van kwetsbaarheid. Kwetsbaarheid is niet iets waar mannen in het algemeen bijzonder in uitblinken. Alles wat je in dit boek leest is niet geschreven vanuit de gedachte: ik zal het jullie allemaal wel eens even vertellen. Ik ben niet beter dan een ander. Mijn kwetsbaarheid wordt gevoed door bewogenheid. Wat ik je wil leren is dat jij, hoe diep je ook in de ellende zit, een waardevol mens bent.*

- *Armoede, schulden en schaamte gaan vaak hand in hand. Ik herken het uit mijn eigen leven en ik zie het ook bij anderen.*
- *Het is dus niet zo vreemd als je je schaamt voor je schulden. De kans dat je in een sociaal isolement terechtkomt is aanwezig. Wat ik met mijn verhaal hoop te bereiken is dat jou dit niet zal overkomen.*
- *Om niet in een sociaal isolement te raken is het belangrijk dat je een paar mensen om je heen hebt waarmee je je zorgen kunt bespreken en delen. Wij vonden deze steun vooral binnen onze kerk en gelukkig ook bij familie.*
- *Het vraagt lef om jezelf kwetsbaar op te stellen en toch is het de beste keuze die je kunt maken, dat heb ik zelf ondervonden. Kwetsbaar zijn vraagt van je dat je weet wie je bent en waar je staat.*
- *Met anderen praten over je problemen kan zeer waardevol en rustgevend zijn. Wat je aan wie vertelt bepaal je zelf. Een open en kwetsbare opstelling zorgt er meestal voor dat je begrip en steun terugkrijgt. De angst dat je door anderen wordt geminacht, uitgelachen of te kakken wordt gezet is vaak onterecht. Dat ga je pas ontdekken als je durft te praten.*

*NIETS IS FRUSTRERENDER VOOR
IEMAND MET SCHULDEN DAN TE
ONTDEKKEN DAT JE SCHULD NIET
MINDER WORDT MAAR JUIST GROEIT
DOOR HET WANBELEID VAN DE
BEWINDVOERDER.*

Over de tijd ná de bewindvoering schrijf ik in **hoofdstuk 6**. Wat is de schone lei verklaring? Hoe voed je je kinderen financieel op? En hoe maak je een goed budgetplan? Deze en andere vragen komen uitgebreid aan bod.

- *Officieel zijn wij vanaf 1 juni 2019 uit de bewindvoering. We kunnen weer zelfstandig beschikken over onze financiële middelen en dat voelt erg goed.*
- *Het is helemaal niet vreemd dat je het zelf lastig vindt om een overzicht van je financiën te hebben. Een groot deel van alle Nederlanders worstelt hiermee. We zijn niet allemaal boekhouder of accountant. Jij hebt weer andere kwaliteiten en dingen waar je goed in bent.*
- *Hoe maak je een goed budgetplan? Een goed budgetplan maken kost tijd. Maar als je eenmaal alles compleet hebt kun je er daarna veel voordeel van hebben. Investeer een paar uur in je budgetplan, je wordt er altijd wijzer van.*
- *'Van schulden winst maken'. Ik hoop oprecht dat jij dit ook kunt zeggen als je hebt afgerekend met al je schulden en je weer met een schone lei verder mag gaan. Dat je kunt zeggen dat de tijd waarin je met financiële problemen te maken had en door een moeilijk traject bent gegaan, jou als mens anders en sterker heeft gemaakt. Als het goed is kun je iedereen weer recht in de ogen kijken. Dat kan veel voldoening geven.*
- *Laat aan je kinderen zien hoe jij je financiële wensen en mogelijkheden tegen elkaar afweegt. De kans is dan groter dat je kinderen dat later ook kunnen.*

Hoofdstuk 7 en 8 zijn de bonushoofdstukken waarin ik uitleg in Wie ik geloof, wát ik geloof, waaróm ik geloof en welke identiteit ik uit mijn geloof haal. Ik geef iedereen de keuze in wat ze hiermee doen. Maar vanwege het persoonlijke karakter van het boek kan het niet anders dan dat ik hier over schrijf, want het geloof maakt mij tot wie ik ben.

- *Om duidelijk te zijn: je mag dit hoofdstuk en het volgende overslaan als je dat 'geloofsgedoe' wel gelooft, of er helemaal klaar mee bent. Even goede vrienden. Dit hoofdstuk en het volgende zijn namelijk bonushoofdstukken; je krijgt ze er gratis bij. Uiteraard hoop ik dat je ze wel leest, al is het maar uit nieuwsgierigheid of om bevestiging te vinden dat christenen 'rare mensen' zijn.*
- *Mijn hele leven probeerde ik vanuit mijzelf goede vrienden met God te blijven. Dat was een lastige uitdaging. Want ik deed nogal eens stomme dingen waarvan ik wist dat God daar niet blij mee was. Zo was me dat geleerd in elk geval. Nu weet ik dat God daar anders mee omging en dat ik het mijzelf moeilijker maakte dan nodig was. Gelukkig ben je nooit te oud om te leren. God is echter veel meer en veel kleurrijker dan dat ik tot 2012 wist.*
- *Weten wie ik ben heeft ervoor gezorgd dat ik anders in het leven sta. Ik hoef niet iets te DOEN om iemand te ZIJN. Ik hoef Gods liefde niet te verdienen door goede werken te doen. Hij houdt van me zoals ik ben. Punt.*

Als slot vindt u in het boek een dankwoord en een begrippen- en adressenlijst.

5. RECENSIES EN REACTIES VAN LEZERS

‘Een openhartig en vooral hoopvol boek’.

100procentNL Magazine

.....

‘Ik vind het een bizar volledig boek. Echt top hoe je je persoonlijke verhaal en het informatieve deel met elkaar verweven hebt.’

Annette de Vries, tekstschrijfster voor o.a. 100procentNL Magazine

.....

Omdat de auteur met schulden heeft geleefd, komt dit boek authentiek en oprecht over. De lezer krijgt bruikbare tips hoe met schuld om te gaan en kan deze direct in de praktijk toepassen. De auteur steekt zijn christelijke overtuiging daarbij niet onder stoelen of banken. De schrijfstijl is laagdrempelig. Leerzaam en doeltreffend.

Drs. Can Kumru, recensent voor NBD Biblion

.....

Een openhartig relaas over zijn eigen gezin dat in de schulden belandt, hoe het daar mee omgaat én hoe het weer baas in eigen beurs is geworden.

Rick Aalbers, dagblad De Gelderlander

.....

Mooi boek, actueel, leest prettig! Bovenal ben ik onder de indruk van hoe gemakkelijk je over je geloof schrijft. Het boek lijkt haast een aanloop te zijn naar de climax: de uitleg over wie God is en wie Hij voor jou persoonlijk is. Mooi! Dankjewel!

reactie per mail van een lezer

Je opent met jouw boek voor mij een hele nieuwe wereld. Natuurlijk ken ik mensen met schulden, maar ik heb schulden altijd geassocieerd met schuld, schaamte en boete. Ik ben bij het lezen een paar keer bijna van mijn stoel gevallen. Ik vind je soms erg partijdig en eenzijdig, uiteraard neem je het op voor mensen met schulden, dat is je eigen partij, maar nu lijken alle mensen met schulden wel onschuldige lammetjes, die buiten hun schuld om in financiële problemen zijn gekomen. Gelukkig ben je zo eerlijk je partijdigheid toe te geven, Nu heb ik meer begrip gekregen voor de omstandigheden waarin mensen kunnen komen.

Reactie van een lezer

.....

Dank voor het toegezonden boek! Het leest ontzettend makkelijk en wat dapper om je zo kwetsbaar in je huishoudboekje te laten kijken. Een aanrader voor vele gezinnen! Top, man!

Reactie van een lezer

.....

Ik heb je boek gekregen en het meteen achter elkaar uit gelezen! Wat heb je dat mooi gedaan. Hulde! Duidelijk, toegankelijk, persoonlijk. Echt een heel bijzondere prestatie. Daar zullen vast veel mensen veel aan hebben. Ik ga nu mijn exemplaar ook doorgeven aan iemand die er zijn voordeel mee kan doen.

Reactie van een lezer

6. DIT DOEN ANDERE GEMEENTEN MET HET BOEK

'De gemeente Aalten is in 2020 gestart met het intensiveren van het gemeentelijk armoedebeleid en schuldhulpverlening. Lokaal willen we ons hard maken voor een goede integrale schuldhulpverlening (dicht bij huis) en een doeltreffend en overzichtelijk armoedebeleid. Armoedebeleid en schuldhulpverlening maken onderdeel uit van het brede sociaal domein en raakt meestal meerdere levensdomeinen. Daarom is een integrale aanpak belangrijk en zet de gemeente in op preventie, vroegsignalering en verbinden met het sociale domein. De toegang tot de schuldhulpverlening is in onze gemeente lokaal georganiseerd.

In het voorjaar hebben wij een interne kenniscarroussel georganiseerd over de schuldhulpverlening. Alle gemeentelijke consulenten vanuit het hele sociaal domein zijn meegenomen 'in de wereld van de schuldhulpverlening'. Naast een bewustwordingsproces willen we ook een signaleringsfunctie bewerkstelligen. Walter heeft tijdens deze bijeenkomst op een openhartige en inspirerende wijze zijn verhaal verteld.

De boodschap van het boek laat ook zien dat de schuldhulpverleningswereld complex en vaak ook bureaucratisch is. Tevens sluit de hulp lang niet altijd aan op de leefwereld van de mensen maar blijven we te veel hangen in onze systeemwereld. In het kader van de brede schuldenaanpak wil de gemeente Aalten binnen haar mogelijkheden een bijdrage leveren aan het verbeteren van de schuldhulpverlening. Dit gaan we samen doen met alle maatschappelijke organisaties die hierbij betrokken zijn!

Felix Siemes, Beleids- en juridisch medewerker sociaal domein in de gemeente Aalten

7. WAT KAN IK VOOR U BETEKENEN?

Volgens burgemeester Otwin van Dijk zitten er drie belangrijke lessen en opdrachten in het boek 'Al mijn schuld is weggedaan':

1. onze schuldhulpverlening beter maken,
2. zelf zorgvuldig met geld omgaan en
3. op zoek gaan naar wat je drijft in je leven.

Mooie lessen die voor iedereen relevant zijn. Voor mensen met financiële problemen en schulden, maar ook voor schuldhulpverleners, beleidsmedewerkers, wethouders, deurwaarders en bewindvoerders.

"Eigenlijk zou elke Nederlander die met dit thema te maken heeft dit boek moeten ontvangen en lezen", krijg ik regelmatig als feedback op mijn boek.

Laten wij samen daar eens over in gesprek gaan! Misschien is het een mooi idee om dit boek cadeau te geven aan iedereen in uw klantenbestand binnen het sociaal domein; de mensen in de doelgroep. Via de gemeente, via de voedselbank, of op een andere manier.

Ik denk graag met u mee over de mogelijkheden, want die zijn legio. Neem contact met mij op als u hier meer over wilt weten.

De lessen in praktijk brengen levert ongetwijfeld heel veel gespreksstof op. Daarom ga ik ook graag het gesprek aan rondom het thema van dit boek. Dat kan als inspiratieverhaal voor een groep ondernemers, de rotary, een businessclub, een bijeenkomst van betrokkenen in het sociaal domein, vrijwilligers van de voedselbank, een (bijbel)studiegroep, als 'preek' in een kerkdienst, of wat dan ook. Voor jong, voor oud en voor iedereen daartussenin.

Als u me wilt uitnodigen om te komen spreken stuur dan een email naar: **walter@almijnschuldisweggedaan.nl**.

Dan maken we samen een mooie afspraak waarmee we ons gezamenlijke doel: 'het doorbreken van het taboe dat er rust op armoede en schulden' kunnen bereiken.

Bellen tijdens kantoortijden mag ook:

T 06 - 109 721 73

A red circular button with a slight shadow, containing the text 'IK KOM GRAAG MET U IN CONTACT' in white, bold, uppercase letters.

**IK KOM
GRAAG MET U
IN CONTACT**

www.almijnschuldisweggedaan.nl

EIGEN SCHULD!?

SCHULD EN IDENTITEIT

SCHULD EN SCHAAMTE

**EEN BOEK OM HET TABOE
OP ARMOEDE TE DOORBREKEN**

www.almijnschuldisweggedaan.nl

MEDE
MOGELIJK
GEMAAKT
DOOR:

TRIPLE
BOEKEN

Schuldhulp
Maatje